

KINETICKÁ TEORIE PLYNŮ A REÁLNÉ PLYNY

Úkol č. 1.1 (Rychlosti molekul)

Vypočtete nejpravděpodobnější (c^*), průměrnou ($\bar{c}$) a střední kvadratickou (c_{rms}) rychlost molekul a) dusíku ($M = 28.02 \text{ g mol}^{-1}$) b) kyslíku ($M = 32.00 \text{ g mol}^{-1}$) a c) argonu ($M = 39.95 \text{ g mol}^{-1}$) při teplotě 0 a 25 °C a za předpokladu ideálního chování. [při teplotě 0 °C: $c^* = 402.6$ (dusík), 376.8 (kyslík), 337.2 (argon) m s^{-1} ; $\bar{c} = 454.3$ (dusík), 425.1 (kyslík), 380.48 (argon) m s^{-1} ; $c_{\text{rms}} = 493.1$ (dusík), 461.4 (kyslík), 413.0 (argon) m s^{-1} ; při teplotě 25 °C: $c^* = 420.6$ (dusík), 393.6 (kyslík), 352.28 (argon) m s^{-1} ; $\bar{c} = 474.7$ (dusík), 444.2 (kyslík), 397.5 (argon) m s^{-1} ; $c_{\text{rms}} = 515.2$ (dusík), 482.1 (kyslík), 431.5 (argon) m s^{-1}]

Úkol č. 1.2

Při jaké teplotě bude střední kvadratická rychlost (c_{rms}) molekuly kyslíku ($M = 32.00 \text{ g mol}^{-1}$) rovna 500.00 m s^{-1} ? [$T = 320.7 \text{ K}$]

Úkol č. 1.3 (Van der Waalsova stavová rovnice)

Pomocí van der Waalsovy stavové rovnice vypočtete molární objem argonu při teplotě 50.0 °C a tlaku 5.00 MPa (konstanty: $a = 1.3547 \cdot 10^5 \text{ MPa cm}^6 \text{ mol}^{-2}$, $b = 32.0 \text{ cm}^3 \text{ mol}^{-1}$). (Typ: Úprava na polynomický tvar, k výpočtu třeba využít softwaru). [$520.5 \text{ cm}^3 \text{ mol}^{-1}$]

Úkol č. 1.4

2.50 mol methanu bylo uzavřeno v tlakové nádobě o objemu 5.00 dm^3 . Jaký tlak bude v nádobě při teplotě 25.0 °C chová-li se plyn a) ideálně (opakování) a b) reálně? (konstanty: $a = 2.3031 \cdot 10^5 \text{ MPa cm}^6 \text{ mol}^{-2}$, $b = 43.1 \text{ cm}^3 \text{ mol}^{-1}$) [a) $p = 1.24 \text{ MPa}$, b) $p = 1.21 \text{ MPa}$]

Úkol č. 1.5 (Kritické veličiny)

S využitím úkolu 1.4 vypočtete kritické veličiny, tj. kritický tlak p_c , kritickou teplotu T_c , kritický molární objem $V_{\text{m,c}}$ a kritický kompresibilitní faktor Z_c . [$p_c = 4.59 \text{ MPa}$, $T_c = 190.4 \text{ K}$, $V_{\text{m,c}} = 0.1293 \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1}$, $Z_c = 0.375$]

Úkol č. 1.6 (Redukované veličiny)

S využitím úkolu 1.4 a 1.5 vypočtete redukované veličiny, tj. redukovaný tlak p_r , redukovanou teplotu T_r a redukovaný molární objem V_r . [$p_r = 0.2635$, $T_r = 1.566$, $V_r = 15.47$]

Úkol č. 1.7

Vypočtete konstanty vdW rovnice a , b pro kyslík, známe-li kritickou teplotu $T_c = -118.35 \text{ °C}$ a kritický tlak $p_c = 5.080 \text{ MPa}$. [$a = 0.138 \text{ m}^6 \text{ Pa mol}^{-2}$, $b = 3.17 \cdot 10^{-5} \text{ m}^3 \text{ mol}^{-1}$]

Úkol č. 1.8 (Viriálová stavová rovnice)

Dusík má při teplotě 76.85 °C a tlaku 101.325 kPa molární objem 28.588 $\text{dm}^3 \text{ mol}^{-1}$. Na základě tohoto údaje vypočítejte druhý viriální koeficient B v tlakovém viriálním rozvoji. S použitím tohoto koeficientu určete kompresibilitní faktor Z a molární objem V_m dusíku při téže teplotě, ale tlaku 506.6 kPa. [$B = -0.131 \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1}$, $Z = 0.9772$, $V_m = 5.61 \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1}$]

Domácí úkol č. 1.9

Jaká je střední kvadratická rychlost atomu Cs ($M = 132.9 \text{ g mol}^{-1}$) při teplotě $500 \text{ }^\circ\text{C}$ za předpokladu ideálního chování? [351 m s^{-1}]

Domácí úkol č. 1.10

Van der Waalsovy konstanty pro oxid uhličitý CO_2 jsou $a = 3.610 \text{ bar dm}^6 \text{ mol}^{-2}$, $b = 0.0429 \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1}$, $R = 0.08314 \text{ dm}^3 \text{ bar K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$. Vypočítejte kritické veličiny, dále tlak při teplotě $25 \text{ }^\circ\text{C}$, je-li molární objem $V_m = 24.789 \text{ dm}^3$. Rovněž dopočítejte redukované veličiny. [$V_{m,c} = 0.1287 \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1}$, $p_c = 72.649 \text{ bar}$, $T_c = 299.9 \text{ K}$, $p = 0.9958 \text{ bar}$, $p_r = 0.013707$, $T_r = 0.99149$, $V_r = 192.61$]

Domácí úkol č. 1.11

Molární objem methanu CH_4 má hodnotu 1.567 dm^3 při 333.15 K . Jakou hodnotu bude mít z van der Waalsovy rovnice tlak p ? (konstanty: $a = 2.273 \text{ atm dm}^6 \text{ mol}^{-2}$, $b = 4.31 \cdot 10^{-2} \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1}$, $R = 0.0820574 \text{ dm}^3 \text{ atm K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$) [$p = 17.0 \text{ atm}$]

Domácí úkol č. 1.12

Konstanty van der Waalsovy rovnice pro Cl_2 jsou $a = 6.260 \text{ atm dm}^6 \text{ mol}^{-2}$, $b = 5.42 \cdot 10^{-2} \text{ dm}^3 \text{ mol}^{-1}$. Převed'te vdW rovnici na tvar $AV_m^3 + BV_m^2 + CV_m + D = 0$ při $A = 1.000$; $T = 273.15 \text{ K}$ a $p = 5 \text{ atm}$. Dopočítejte parametry B, C, D . [$B = -4.535$, $C = 1.252$, $D = -0.06786$]